

Kedves olvasók!

Ebben a cikkben Sophia Liszt osztja meg velünk az 1968-as francia diáklázadásban szerzett tapasztalatait. Natali és Petra, egyetemünk emberjogi aktivistái, kérdezik az elismert szociológust a Sorbonne-on szerzett élményeiről.

Tehát akkor Sophia, az első kérdésünk Ön felé, hogy azonos nézeteket vall-e a mostani lázadótársainkkal? Esetleg látja bennük a fiatal énjét?

Köszönöm kérdését kedves Petra, eleinte eléggé szkeptikusan álltam az egész lázadáshoz, és hogy őszinte legyek, alábecsültem. Úgy gondoltam, ez is csak egy a sok közül, ám bizonyos idő elteltével tudatosult bennem, hogy a prágai egy kicsit sem hasonlít a Franciaországban megéltékhez. Ami a fiatal énemet illeti, valószínűleg

radikálisabb módszerekhez folyamodott volna, viszont így, több év tapasztalattal belátom, a békés megoldás sokkal előbbre visz. Teljes mértékben támogatom a forradalmat, szimbolikus megmozdulásaitok magukkal ragadtak.

Mint említette, több évtizednyi tapasztalattal rendelkezik. Mint veterán felkelő, tudna-e néhány tanáccsal szolgálni az új nemzedéknek?

Az a javaslatom, hogy a fiatalok továbbra is kezeljék megfontoltan a helyzetet, ne engedjék, hogy a forradalom hevében elfajuljanak a dolgok. Ha rám hallgatnak, az erőszakot mindenképp elkerülik!

Vidéki barátainktól egyre gyakrabban halljuk, hogy kevés hír jut el hozzájuk, így aki csak szülőfaluja határain belül tartózkodik, észre sem veszi a történéseket. Igyekszünk ezen változtatni és nagyobb hangsúlyt fektetni a kisebb településekre is. Sőt a nagyvárosokban, még néhány iskola is bekapcsolódik a felvonulásokba. Önnek erről mi a véleménye?

Szép dolog, hogy szeretnétek gyarapítani a forradalmáraitok sorát, hiszen logikusnak hangzik az a feltevés, miszerint minél több embert szólítottok meg, annál nagyobb esély van céljaitok elérésére. Véleményem azonban, Berzsenyi szavaival élve: „Nem sokaság, hanem Lélek s szabad nép tesz csuda dolgokat.”

A tüntetők különböző formában lépnek fel a hatalommal szemben. Sophia Liszt az erőszakmentességre hívja fel a figyelmet.

Meglátásom szerint a zsenge kamaszok bevonása csak a tömeg gyarapításában játszik szerepet, a forradalom eszmei képviselőinek érdekében majdhogynem felesleges.

Hiszen ők még csak tizenéves suhancok, aligha vannak tisztában a mozgalom, vagy annak alapgondolatainak valódi jelentésével. Persze itt is, mint mindig, tisztelet a kivételnek. Úgy gondolom, hogy a fiatalabb korosztály bevonása a forradalomba, a szellemi megérésükig abszolút indokolatlan.

A diákok tüntetésre készülnek. A kulcsörgetés a hatalomnak szól: nekik kicsengettek!

Mi a siker kulcsa?

Nos, először is szeretném leszögezni, hogy a erre a kérdésre csak tapasztalataim alapján tudok válaszolni. Mindent összevetve, egy forradalom sikeréhez mindenképp ki kell tűzni egy célt, amit szeretnénk elérni. Ehhez jól átgondolt tervezésre, illetve kivitelezésre van szükség, nem beszélve az ország és a kor rendszabályainak alaposabb ismeretéről. Tisztában kell lenniük tetteik következményeivel, számításba kell venniük a rendfenntartók reakcióját, amit, mint azt már a fentiekben is említettem, nagyban befolyásol a maguk hozzáállása. Tehát az, a mi kődobálásainkra és gyújtogatásainkra a válasz jellemzően a rendőrök durva fellépése és az ebből kialakuló tömegverekedések voltak, ezzel szemben a maguk békés viszonyulása kíméletesebb válaszokat kap, ami így ennyi év távlatából nézve teljesen logikus. Emellett fontos, hogy folyamatosan tápláljuk a forradalom tüzeit. Az, hogy a 68-as forradalmunk nem ért el különösebb sikereket, a lázadás korai feladásának, tüzeinek elhanyagolásának is betudható. Egy szó mint száz, minden forradalom sikerének a kulcsa ott lapul a forradalmárok zsebében, tehát a nagyobb kihívás a megfelelő zár megtalálása.

Mit gondol, megéri küzdenünk a változásért? Mi lesz, ha mindez hiába történik, és semmi sem fog végül sikerülni?

Érdekes feltevés. Tudják, bennem ez a kérdés ilyen formában nem létezik. Mármint az én álláspontom szerint ez a kérdés addig nem okozhat problémát, amíg az ember nem kezd el félni a kudarctól. Hiszen egy tériszonyos sem kezd el rettegni, bármilyen magasan is van, addig ameddig le nem néz. Szerintem, ha van egy álmunk - jelen esetben például a régi kormányzat leváltása -, azért nap mint nap tenni kell, hogy közelebb kerüljünk hozzá, mígnem egyszer csak elérjük. Egy adott cél elérésénél nem a kudarc a vég, sokkal inkább a feladás, hiszen a kitartás és az akarat a siker rostája. Ha viszont nem sikerülne a forradalom, akkor is lenne valami eredménye! Ez már nem a 60-as évek Csehszlovákiája! Nagyon bízik benne, hogy sikerült a kérdéseitkre olyan válaszokat adnom, amelyek a segítségetekre lesznek, a célotokhoz vezető rögs útön. Ha szükségük van rám, tudják, hol találnek.

(A cikk a következő oldalon folytatódik.)